

Дело С-403/09 PPU

Jasna Detiček срещу Maurizio Sgueglia

(Преюдициално запитване,
отправено от Višje sodišče v Mariboru)

„Съдебно сътрудничество по граждански дела — Брачни дела и дела, свързани с родителска отговорност — Регламент (ЕО) № 2201/2003 — Привременни мерки относно правото на упражняване на родителски права — Съдебно решение, подлежащо на изпълнение в държава членка — Неправомерно отвеждане на детето — Друга държава членка — Друг съд — Предоставяне на правото на упражняване на родителските права на другия родител — Компетентност — Спешно преюдициално производство“

Становище на генералния адвокат г-н Y. Bot, представено на 9 декември
2009 г. I - 12197
Решение на Съда (трети състав) от 23 декември 2009 г. I - 12220

Резюме на решението

1. *Преюдициални въпроси — Спешно преюдициално производство — Условия (член 104б от Процедурния правилник на Съда)*
2. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела и по дела, свързани с родителска отговорност — Регламент № 2201/2003 — Временни и охранителни мерки — Неправомерно отвеждане на дете (член 2, параграф 11 и член 20, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 на Съвета)*

3. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела и по дела, свързани с родителска отговорност — Регламент № 2201/2003 — Временни и охранителни мерки — Промяна на упражняващия родителски права над детето*
(член 20, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 на Съвета)

4. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела и по дела, свързани с родителска отговорност — Регламент № 2201/2003 — Временни и охранителни мерки — Зачитане на основните права на детето, предвидени в Хартата на основните права на Европейския съюз*

(член 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз; член 20 от Регламент № 2201/2003 на Съвета)

1. Основателно е отправено от запитваща юрисдикция искане за разглеждане по реда на спешното производство, предвидено в член 104б от Процедурния правилник, което е мотивирано със:

— съществуването на подлежащо на изпълнение съдебно решение за налагане на обезпечителни мерки, постановено от съда на държава членка, с което правото на упражняване на родителските права над детето е поверено на бащата,

— необходимостта от бързи действия, тъй като късното решение би било в разрез с интересите на детето и би могло да доведе до непоправимо разстройство на отношенията между него и бащата,

— привременния характер на постановената обезпечителна мярка относно упражняването на родителските права над детето, който сам по себе си налага спешната намеса на Съда, за да не продължава състоянието на правна несигурност.

(вж. точки 29—31)

— наличието на съдебно решение за налагане на обезпечителни мерки в противоположен смисъл, постановено от съд на друга държава членка, с което правото на упражняване на родителските права над детето е поверено на майката,

2. Член 20 от Регламент № 2201/2003 на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент

№ 1347/2000, трябва да се тълкува в смисъл, че не позволява съд от държава членка да постанови привременна мярка по дело, свързано с родителска отговорност, с която правото да се упражняват родителски права над дете, което се намира на територията на тази държава членка, се поверява на единия от неговите родители, когато съд от друга държава членка, компетентен по силата на посочения регламент да разгледа по същество спора относно правото да се упражняват родителски права над детето, вече е постановил решение, с което правото да се упражняват родителски права над това дете временно е поверено на другия родител, и когато това решение е обявено за подлежащо на изпълнение на територията на първата държава членка.

Всъщност ако за да се оправомощи некомпетентен да разглежда делото по същество съд на държава членка да постанови привременна мярка — за изменение на мярката по дело, свързано с родителската отговорност, която е постановена от компетентния да разглежда делото по същество съд на друга държава членка и която е обявена за подлежаща на изпълнение — е достатъчна промяна в обстоятелствата, настъпила в резултат от постепенен процес като интегрирането на детето в ново обкръжение, то евентуалната бавност на производството по изпълнение в замолената държава членка би допринесла да се създадат условия, които да позволят на първия съд да не допусне изпълнение на обявеното за подлежащо на изпълнение съдебно решение. Това тълкуване на посочената разпоредба би разклатило самите устои на регламента, и по-специално би засегнало установения с него принцип за

взаимно признаване на съдебните решения, постановени в държавите членки.

В разрез с целта на същия регламент да възпира неправомерното отвеждане или задържане на деца между държавите членки е и признаването на положение на неотложност в случай на промяна в положението на детето, която е резултат от неправомерното му отвеждане по смисъла на член 2, параграф 11 от посочения регламент. Всъщност да се допусне възможност за постановяването на мярка, свързана с промяна в родителската отговорност, на основание член 20, параграф 1 от посочения регламент би означавало — като се утвърди фактическо положение, произтичащо от неправомерно поведение — да се укрепи позицията на родителя, отговорен за неправомерното отвеждане.

(вж. точки 45, 47—49 и диспозитива)

3. Видно от текста на член 20, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент № 1347/2000, привременните мерки трябва да се вземат по отношение на лица в държавата членка, където заседават компетентните да постановяват такива мерки съдилища.

Привременна мярка по дела, свързани с родителската отговорност, с която се променя правото на упражняване на родителските права над детето, се

постановява не само по отношение на самото дете, а и по отношение на родителя, на когото правото на упражняване на родителски права над детето е новоповерено, както и по отношение на другия родител, който в резултат от постановяването на тази мярка се оказва лишен от правото да упражнява родителски права.

(вж. точки 50 и 51)

4. Регламент № 2201/2003 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент № 1347/2000, спазва принципите на Хартата на основните права на Европейския съюз, като по-специално гарантира зачитането на основните права на детето, както са предвидени в член 24 от нея. При това положение член 20 от посочения регламент не би могъл да се тълкува по начин, който да го превърне в инструмент, обслужващ

родителя, отвел неправомерно детето, за да се продължи създаденото от противоправното му поведение фактическо положение или да се узаконят последиците от това поведение.

Мярка, която препятства редовното поддържане на лични отношения и преки контакти с двамата родители, би могла да се обоснове само от друг интерес на детето, който по интензитета си да има предимство пред интереса, свързан с посоченото основно право. Все пак в рамките на производството пред съда, компетентен по силата на разпоредбите на Регламент № 2201/2003 да разгледа делото по същество, трябва по принцип да се направи уравновесена и разумна преценка на всички налични интереси, която да се основава на обективни съображения, свързани с личността на самото дете и със социалното му обкръжение.

(вж. точки 53, 57, 59 и 60)